

**Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR)
na obszarze Lokalnej Grupy Działania
Stowarzyszenie "Partnerstwo dla Ziemi Niżańskiej"
w ramach Osi 4 Leader
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 - 2013**

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013

Jest instrumentem realizacji polityki Unii Europejskiej w zakresie rozwoju obszarów wiejskich. Dokument określa cele, priorytety oraz zasady, na podstawie których będą wspierane działania dotyczące tej problematyki.

PROW jest końcowym elementem procesu programowania zorganizowanego zgodnie ze strategicznym podejściem zaproponowanym przez Komisję Europejską. Zgodnie z nim na poziomie unijnym opracowywany jest dokument strategiczny identyfikujący silne i słabe strony obszarów wiejskich na poziomie UE, wspólne dla krajów członkowskich osie priorytetowe oraz wskaźniki dla mierzenia postępu w osiąganiu unijnych priorytetów. W oparciu o strategię UE przygotowywana jest strategia krajowa, która przekłada priorytety wspólnotowe na sytuację w kraju. Głównym narzędziem realizacji strategii jest właśnie PROW.

Leader częścią PROW

Podejście Leader tworzy oś priorytetową 4 w ramach PROW 2007-2013. Jest podejściem wielosektorowym, przekrojowym i partnerskim, realizowanym lokalnie na określonym obszarze, umożliwiającym osiągnięcie celów osi trzeciej.

Celem wdrażania podejścia Leader jest:

- budowanie kapitału społecznego poprzez aktywizację mieszkańców oraz przyczynianie się do powstawania nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich,
- polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzacja,
- aktywizacja społeczności wiejskich poprzez włączenie partnerów społecznych i gospodarczych do planowania i wdrażania lokalnych inicjatyw,
- lokalne podejście powiązane z określonym obszarem,
- oddolne i partnerskie podejście do rozwoju obszarów wiejskich,
- projekty współpracy.

Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Ziemi Nizańskiej”

Jest partnerstwem trójsektorowym. W skład LGD wchodzi przedstawiciele trzech sektorów: społecznego, gospodarczego i publicznego. LDG zostało powołane do opracowania i wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju.

Celem działalności LDG jest rozwój obszarów wiejskich w szczególności poprzez:

- *opracowanie i realizację Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) w rozumieniu ustawy z dnia 7 marca 2007r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, przepisów wykonawczych do tej ustawy oraz przepisów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013,*
- *podejmowanie inicjatyw i działań mających na celu pobudzenie aktywności społeczności lokalnych oraz ich czynny udział w opracowywaniu i realizacji LSR,*
- *upowszechnianie i wymianę informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności na obszarach wiejskich położonych w obszarze działania LGD,*
- *propagowanie działań na rzecz realizacji LSR w obszarze działania LGD, pozyskiwanie partnerów i źródeł finansowania LSR, w tym z programów pomocowych,*
- *promocja obszarów wiejskich położonych w obszarze działania LGD,*
- *udzielanie wsparcia mieszkańcom obszaru objętego LSR w zakresie przygotowania projektów i pozyskiwania środków na ich realizację, w tym z programów pomocowych.*

Działalność LDG obejmuje w szczególności obszar 7 gmin powiatu nizańskiego: Gminę i Miasto Nisko, Gminę i Miasto Rudnik nad Sanem, Gminę i Miasto Ulanów, Gminę Jeżowe, Gminę Jarocin, Gminę Krzeszów, Gminę Harasiuki.

Uproszczona procedura naboru i oceny wniosków:

- ogłoszenie konkursu, zawierające:
 - termin składania wniosku,
 - miejsce składania wniosku,
 - limit dostępnych środków.
- zamknięcie konkursu i wstępna ocena złożonych wniosków przez Radę LGD;
- opracowanie listy wniosków wybranych i niewybranych do dofinansowania;
- przekazanie list i wniosków do oceny przez instytucję wdrażającą;
- podpisanie umowy z beneficjentem.

Wnioski o przyznanie pomocy na realizację operacji w ramach poszczególnych działań, podmioty spełniające określone kryteria, będą mogły składać w siedzibie Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Ziemi Nizańskiej”.

Wnioski będą składane na formularzu wniosku odpowiedniego dla danego działania, zgodnie z instrukcją wypełniania wniosku wraz z wszystkimi wymaganymi załącznikami. Wzory wniosków, instrukcje oraz załączniki dostępne są na stronach internetowych: www.lgdnisko.pl, www.podkarpackie.pl, www.minrol.gov.pl.

Budżet Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2009 – 2015

Rok	Działania osi 4 Leader				
	4.1/413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju				4.21 Wdrażanie projektów współpracy
	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Odnawialny rozwój wsi	Małe projekty	
2009	0	0	0	0	0
2010	320 000	1 200 000	1 339 562	345 001	0
2011	351 481	1 814 481	1 359 912	246 812	67 533
2012	258 127	2 565 550	895 311	231 471	67 533
2013	348 775	1 495 517	1 227 203	196 478	67 533
2014	75 000	75 835	270 000	155 312	0
2015	0	0	0	0	0
2009 - 2015	783 383	7 833 383	5 091 968	1 175 074	202 599

Instytucje zaangażowane we wdrażanie podejścia Leader:

- *Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) jako instytucja zarządzająca;*
- *Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) jako agencja płatnicza dla całego PROW 2007-2013 i podmiot wdrażający dla projektów Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej oraz Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw;*
- *Samorząd Województwa (SW) jako podmiot wdrażający dla działań: Wdrażanie projektów współpracy i Funkcjonowanie lokalnej grupy działania oraz dla projektów Odnowa i rozwój wsi i małe projekty;*
- *LGD jako instytucja odpowiedzialna za opracowania i proces wdrażania LSR poprzez: promocję, świadczenie pomocy przy opracowywaniu wniosków aplikacyjnych, przeprowadzanie naboru, wstępna ocena wniosków;*
- *Beneficjenci (Grantobiorcy): osoby fizyczne, instytucje, przedsiębiorcy, organizacje społeczne jako podmioty wdrażające projekty przyczyniające się do realizacji celów LSR.*

W ramach wdrażania LSR beneficjenci będą mogli ubiegać się o dofinansowanie operacji z zakresu następujących działań:

- **„Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”;**
- **„Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”;**
- **„Odnowa i rozwój wsi”;**
- **„Małe projekty”.**

Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

Celem działania jest różnicowanie działalności rolniczej w kierunku podejmowania lub rozwijania przez rolników, domowników i małżonków rolników, działalności nierolniczej lub związanej z rolnictwem, co wpłynie na tworzenie pozarolniczych źródeł dochodów, promocję zatrudnienia poza rolnictwem na obszarach wiejskich.

Zakres działania:

Pomocy udziela się z tytułu podjęcia lub rozwoju działalności w zakresie:

- *usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa;*
- *usług dla ludności;*
- *sprzedaży hurtowej i detalicznej;*
- *rzemiosła lub rękodzielnictwa;*
- *robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych;*
- *usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem;*
- *usług transportowych;*
- *usług komunalnych;*
- *przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych;*
- *magazynowania lub przechowywania towarów;*
- *wytwarzania produktów energetycznych z biomasy;*
- *rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych.*

Pomoc może być przyznana, jeżeli:

- operacja jest uzasadniona pod względem ekonomicznym;
- operacja spełnia wymagania wynikające z obowiązujących przepisów prawa, które mają zastosowanie do tej operacji;
- działalność, której dotyczy operacja, zarejestrowana jest w miejscowości należącej do:
 - gminy wiejskiej, albo
 - gminy miejsko – wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, albo
 - gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców;
- inwestycje związane z budową, remontem, wyposażeniem, zagospodarowaniem nieruchomości objętych operacją, dotyczą nieruchomości położonych w miejscowościach określonych powyżej;
- gospodarstwo rolne, w którym pracuje beneficjent było objęte, w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku, płatnościami bezpośrednimi.

Beneficjent:

Osoba fizyczna ubezpieczona na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, jako rolnik, małżonka rolnika lub domownik.

Forma i wysokość pomocy:

Pomoc ma formę zwrotu części kosztów kwalifikowanych operacji. Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi w gospodarstwie rolnym, w okresie realizacji Programu, nie może przekroczyć 100 000 zł. Poziom pomocy finansowej wynosi maksymalnie 50% kosztów kwalifikowanych operacji.

Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

Celem działania jest wzrost konkurencyjności gospodarczej obszarów wiejskich, rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy, a w konsekwencji wzrost zatrudnienia na obszarach wiejskich.

Zakres działania:

Pomocy udziela się podmiotom z tytułu inwestycji związanych z tworzeniem lub rozwojem mikroprzedsiębiorstw, działających w zakresie:

- usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa;
- usług dla ludności;
- sprzedaży hurtowej i detalicznej;
- rzemiosła lub rękodzielnictwa;
- robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych;
- usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem;
- usług transportowych;
- usług komunalnych;
- przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych;
- magazynowania lub przechowywania towarów;
- wytwarzania produktów energetycznych z biomasy;
- rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych.

Pomoc może być przyznana, jeżeli:

- *operacja jest uzasadniona pod względem ekonomicznym;*
- *operacja spełnia wymagania wynikające z obowiązujących przepisów prawa, które mają zastosowanie do tej operacji;*
- *siedziba lub oddział lub miejsce zamieszkania przedsiębiorcy oraz, w przypadku operacji związanych z nieruchomością, miejsce położenia nieruchomości, znajdują się:*

- *w miejscowości należącej do:*

- *gminy wiejskiej, albo*
- *gminy miejsko – wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, albo*
- *gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców*

W przypadku podmiotów innych niż grupy producentów rolnych, wstępnie uznane grupy producentów owoców i warzyw, uznane organizacje producentów owoców i warzyw oraz podmioty świadczące usługi dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa.

- *na obszarach wiejskich zgodnie z najszerszą definicją, tj. miejscowości należącej do:*

- *gminy wiejskiej, albo*
- *gminy miejsko – wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 20 tys. mieszkańców, albo*
- *gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców*

W przypadku grup producentów rolnych, wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw, uznanych organizacji producentów owoców i warzyw oraz podmiotów świadczących usługi dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa.

- *biznes plan przewiduje utworzenie co najmniej 1 miejsca pracy, co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji;*
- *w okresie ostatnich 2 lat wnioskodawca nie uzyskał pomocy w ramach PO Kapitał Ludzki, działanie „Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości”.*

Beneficjent:

Osoba fizyczna lub osoba prawna, lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która prowadzi (podejmuje) działalność jako mikroprzedsiębiorstwo zatrudniające poniżej 10 osób, i mające obrót nieprzekraczający równowartości w zł 2 mln euro.

Forma i wysokość pomocy:

Pomoc ma formę zwrotu części kosztów kwalifikowanych operacji. Wysokość pomocy przyznanej na realizację operacji nie może przekroczyć:

- *100 000 zł – jeśli biznesplan przewiduje utworzenie od 1 do 2 miejsc pracy (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne), co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji;*
- *200 000 zł – jeśli biznesplan przewiduje utworzenie powyżej 2 i mniej niż 5 miejsc pracy (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne), co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji;*
- *300 000 zł – jeśli biznesplan przewiduje utworzenie co najmniej 5 miejsc pracy (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne), co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji.*

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi, w okresie realizacji Programu, nie może przekroczyć 300 000 zł.

W przypadku przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych, maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi, w okresie realizacji Programu, wynosi 100 000 zł.

Poziom pomocy finansowej wynosi maksymalnie 50% kosztów kwalifikowanych operacji.

Odnowa i rozwój wsi

Działanie będzie wpływać na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Zakres działania:

Pomocy finansowej udziela się podmiotom z tytułu inwestycji w zakresie:

- budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów pełniących funkcje: rekreacyjne, sportowe i społeczno – kulturalne;
- kształtowanie obszaru przestrzeni publicznej;
- budowy, remontu lub przebudowy infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno – kulturalnych;
- zakupu obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie, w tym budynków będących zabytkami, z przeznaczeniem na cele publiczne;
 - odnawiania, eksponowania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych, budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci;
 - kultywowania tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów.

Beneficjent:

Osoba prawna: gminna, instytucja kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego, kościół lub inny związek wyznaniowy, organizacja pozarządowa mająca statut organizacji pożytku publicznego (w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie).

Pomoc może być przyznana, jeżeli:

- projekt realizowany jest w miejscowości należącej do:
 - gminy wiejskiej, lub
 - gminy miejsko – wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, lub
 - gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców;
- projekt wpisuje się w zakres Planu Odnowy Miejscowości;
- projekt nie ma charakteru komercyjnego;
- w przypadku, gdy projekt realizowany będzie na nieruchomości nienależącej do beneficjenta, beneficjent posiada prawo do dysponowania tą nieruchomością na cele określone w projekcie przez okres 7 lat po realizacji projektu;
- organizacja pozarządowa działa w obszarze zbieżnym z celami działania „Odnowa i rozwój wsi” w szczególności na rzecz aktywizacji ludności, rozwoju oraz zachowania dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego;
- projekt składany przez instytucję kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego został zaakceptowany przez tę jednostkę.

Forma i wysokość pomocy:

Pomoc finansowa ma formę refundacji części kosztów kwalifikowanych projektu. Maksymalna wysokość pomocy na realizację projektów w jednej miejscowości wynosi 500 000 zł w okresie realizacji Programu. Wielkość pomocy przyznanej na realizację jednego projektu nie może być niższa niż 25 000 zł.

Poziom pomocy finansowej z EFRROW wynosi maksymalnie 75% kosztów kwalifikowanych projektu. Wymagany krajowy wkład środków publicznych, w wysokości co najmniej 25% kosztów kwalifikowanych projektu, pochodzi ze środków własnych beneficjenta.

Małe projekty

Małe projekty – są to projekty przyczyniające się do poprawy jakości życia lub zróżnicowania działalności gospodarczej na obszarze działania LGD, które nie kwalifikują się do wsparcia w ramach działań osi 3 – Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej, pod warunkiem spełnienia kryteriów dostępu i wyboru, dla których całkowita wartość projektu wynosi od 4 500 zł (1 152,7 euro) do 100 000 zł (25 616,1 euro).

Zakres małych projektów:

- *podnoszenie świadomości społeczności lokalnej, w tym przez organizację szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowym dla podmiotów z obszaru objętego LSR, innych niż realizowane w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 7 marca 2007r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich;*
- *podnoszenie jakości życia społeczności lokalnej na obszarze objętym LSR, w tym przez:*
 - *udostępnianie urzędzeń i sprzętu komputerowego, w tym urzędzeń i sprzętu umożliwiającego dostęp do Internetu,*
 - *organizację imprez kulturalnych, rekreacyjnych lub sportowych;*
- *rozwijanie aktywności społeczności lokalnej, w tym przez:*
 - *promocję lokalnej twórczości kulturalnej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa, w tym kulturowego, historycznego lub przyrodniczego,*
 - *kułtywowanie miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów,*
 - *kułtywowanie języka regionalnego i gwary,*
 - *kułtywowanie tradycyjnych zawodów i rzemiosła;*

- *rozwijanie turystyki lub rekreacji na obszarze objętym LSR, w tym przez:*
 - *utworzenie lub zmodernizowanie bazy informacji turystycznej oraz stron internetowych, przygotowanie i wydanie folderów oraz innych publikacji informacyjnych dotyczących obszaru objętego LSR,*
 - *budowę, odbudowę lub oznakowanie małej infrastruktury turystycznej, w szczególności punktów widokowych, miejsc wypoczynkowych lub biwakowych, tras narciarstwa biegowego lub zjazdowego, szlaków wodnych, szlaków rowerowych, szlaków konnych, ścieżek spacerowych lub dydaktycznych;*
- *zachowanie, odtworzenie, zabezpieczenie lub oznakowanie cennego, lokalnego dziedzictwa krajobrazowego i przyrodniczego, w szczególności obszarów objętych poszczególnymi formami ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000;*
- *zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego, w tym przez:*
 - *odbudowę albo odnowienie lub oznakowanie budowli lub obiektów małej architektury wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków,*
 - *odnowienie dachów lub elewacji zewnętrznych budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków,*
 - *remont lub wyposażenie muzeów,*
 - *remont lub wyposażenie świetlic wiejskich;*
- *inicjowanie powstawania, przetwarzania lub wprowadzania na rynek produktów i usług opartych na lokalnych zasobach, tradycyjnych sektorach gospodarki lub lokalnym dziedzictwie, w tym kulturowym, historycznym lub przyrodniczym, albo podnoszenie jakości takich produktów;*
- *wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej lub gospodarczej, w tym rolniczej;*
- *rozwój lokalnej aktywności i współpracy gospodarczej poprzez inicjowanie powstawania, rozwoju, przetwarzania, wprowadzenia na rynek oraz podnoszenia jakości produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach, w tym naturalnych surowcach i produktach rolnych i leśnych, tradycyjnych sektorach gospodarki oraz lokalnym dziedzictwie kulturowym, historycznym i przyrodniczym.*

Beneficjent:

- *osoby fizyczne, które są:*
 - *obywatelami państwa członkowskiego UE,*
 - *pełnoletnie,*
 - *zameldowane na pobyt stały na obszarze objętym LSR, lub wykonujące działalność gospodarczą na tym obszarze.*
- *osoby prawne albo jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawy przyznają zdolność prawną:*
 - *działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, posiadające siedzibę na obszarze objętym LSR lub prowadzące działalność na obszarze objętym LSR, lub*
 - *utworzone na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacje albo stowarzyszenia, które posiadają siedzibę na obszarze objętym LSR lub prowadzą działalność na tym obszarze.*

Forma i wysokość pomocy:

Pomoc ma formę zwrotu części kosztów kwalifikowalnych operacji. Wysokość pomocy przyznanej na realizację operacji nie może przekroczyć 25 tys. zł.

Poziom pomocy finansowej wynosi maksymalnie 70% kosztów kwalifikowanych operacji.

„PARTNERSTWO DLA ZIEMI NIZAŃSKIEJ”

**Lokalna Grupa Działania
Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Ziemi Nizańskiej”**

Raławice, ul. Rudnicka 15
37-400 Nisko

NIP 602-004-47-59
REGON 180133879
KRS 0000257001

**Biuro Lokalnej Grupy Działania
Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Ziemi Nizańskiej”**

Nisko, ul. Rzeszowska 42
37-400 Nisko
tel. (015) 841 13 31
fax. (015) 841 13 31
e-mail: lgdnisko@wp.pl

Kierownik Biura LGD - Damian Zakrzewski
Specjalista ds. monitoringu i ewaluacji - Katarzyna Kowal
Specjalista ds. pomocy przy opracowywaniu wniosków - Agnieszka Łach

www.lgdnisko.pl

Projekt graficzny i wykonanie:
www.aberlt.eu

